

продуктивнішою стає його діяльність. Усі розумові операції учнів супроводжуються практичною діяльністю.

Системне використання хмарних технологій в освіті може вирішити низку позитивних проблем:

- збільшення наочності в навчанні;
- підвищення ефективності роботи з комп'ютером;
- удосконалюються пізнавальні інтереси учнів до навчального предмету;
- педагог, який створює або використовує хмарні технології, повинен приділяти особливу увагу концептуальному аспекту презентації, що сприяє підвищенню рівня знань школярів [2].

Отже, використання хмарних технологій на уроках інформатики в 5–9 класах дозволяє вчителю: наповнити процес викладання новим змістом; розвивати творчість учнів у пізнанні та дослідженні навколишнього світу; розвитку інформаційної культури; прищепити навички, необхідні для ефективного використання комп'ютерних програм [4, с. 10].

Сучасні вчителі повинні вміти використовувати найновіші засоби навчання, щоб забезпечити учням доступ до принаймні одного з найважливіших прав: належного рівня освіти.

Список використаної літератури

1. Рябченко Ж. В. Використання комп'ютера під час проведення уроків. Рідна школа. 2020. № 1. С.18–19.
2. Янчук В. В. Хмарні обчислення в освіті: досвід та перспективи впровадження. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2021. № 1. С. 23–24.
3. Лаврінець В. Комп'ютерні технології: впровадження в навчальний процес. *Освіта*. 2019. № 8. С. 10–12.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОЦІНЮВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ІНФОРМАТИКИ В 5–6 КЛАСАХ

Гречух Олег Васильович

здобувач другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014.09 Середня освіта (Інформатика)
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
grechuholeh@gmail.com

Скасків Ганна Михайлівна

асистент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
skaskivg@tnpu.edu.ua

Сучасна школа потребує нової філософії контролю, згідно з якою, як зазначає відома українська педагогиня О. Савченко, акцент робиться на оволодінні вміннями та навичками учнів, на досягненні певного рівня здібностей, а не вимірювання обсягу знань та досягнення широкої інформативності навчання [1].

Упродовж 25 років в Україні створюється методична система навчання інформатики, яка висвітлена у працях В. Бикова, Н. Балик, А. Верланя, А. Гуржія, М. Жалдака, В. Клочка, О. Кузнецова, Ю. Машбиця, В. Монахова, Н. Морзе, С. Ракова, З. Сейдаметової, Ю. Рамського, Ю. Триуса та інших дослідників.

Однак проблема оцінювання успішності учнів на уроках інформатики ще не була предметом цілеспрямованого дослідження з боку науковців. Окремі аспекти цієї проблеми в дидактичній і методичній літературі залишаються висвітленими мало.

Вивчення інформатики в 5–6 класах виконує ряд важливих завдань для розвитку учня та його особистості, їх реалізація сприяє досягненню вагомих результатів навчання, які визначені Державним стандартом, зокрема:

- здатності до самостійного дослідження, аналізу та синтезу, узагальнення та критичного оцінювання інформації для вирішення практичних проблем;
- створення інформаційних продуктів та програми за допомогою цифрового інструментарію;
- використання цифрових технологій як засобу комунікації у проєктній роботі [4].

У 5–6 класах учні налаштовуються на навчання, формуються їхні інтереси та світогляд, розвивається вміння працювати самостійно та в колективі. Таким чином, значна частина навчання інформатики в цих класах побудована по спіралі і ґрунтується на повторенні, поясненні та розширенні знань, отриманих учнями в початкових класах, їх систематизації та практичних навичках, управлінських здібностях і розвитку мислення.

Тому в підручнику Дж. Е. Біоса, рекомендованому МОН України, перевага надається практико-орієнтованим матеріалам та цифровому контенту, що забезпечує професійне вдосконалення педагогічної майстерності, визначеної Державними стандартами інформаційних технологій для початкової та середньої школи. Після цього відбувається поглиблення та розширення змісту навчання, визначеного типовою програмою та рівнем активності учнів, виконання запропонованих видів діяльності з тими самими очікуваними загальними результатами навчання.

Важливим результатом викладання курсу інформатики є перехід від парадигми навчання ефективного користувача, споживача послуг та інформаційних технологій до нової парадигми навчання навичок, які забезпечують виконання ролі їх творця, тобто від репродуктивного рівня мислення до продуктивного рівня, з комплексними практичними роботами та проєктами.

Все це сприяє досягненню учнями обов'язкових результатів навчання, закріплених у Державному стандарті базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898) та допомагає вчителю у проведенні оцінювання навчальних досягнень учнів [5, с. 29].

Відповідно до рекомендацій щодо оцінювання навчальної успішності учнів 5–6 класів, які вчать за новим Державним стандартом середньої освіти (наказ МОН України від 01.04.2022 р. № 289), основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Оцінювання враховує індивідуальні відмінності, оскільки воно зосереджується на прогресі та розвитку школяра та враховує конкретні досягнення. Вправи та проєкти базуються на оцінці дисциплінарних навичок. Завдання для учнів 5–6 класу містить повністю практико-орієнтовану структуру подання матеріалу.

Плануючи уроки інформатики з конкретної теми, важливо пам'ятати, що учні повинні мати можливість вивчати концепції програмування та будувати їхнє розуміння на основі особистого досвіду. Необхідно створити умови для розвитку в учнів допитливості, підтримувати ініціативу у вирішенні проблемних ситуацій та самовираження через цифрову творчість. Але також треба подумати про систематичність і послідовність моделювання стійких навичок в учнів у покрокових вправах, практичних роботах, проєктах тощо. Плануючи навчальну діяльність, слід враховувати також її невід'ємну соціальну складову, а уроки повинні включати дискусії, диспути, презентації, рефлексії [2, с. 38].

Виконання проєктів після вивчення розділу є найкращим інструментом, щоб оволодіти комп'ютером, сформулювати власні запитання, знайти власні рішення та самокритично оцінити учням свою роботу.

Основним елементом системи контролю в ЗЗСО є поточний контроль, який проводиться систематично для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та внесення коректив у сферу застосовуваних освітніх технологій.

Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, контрольні роботи тощо на уроках інформатики мають на меті закріпити опрацьований матеріал і повторити вивчене, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати з фронтальною роботою класу. Це також підкреслює важливість включення мотивуючої та стимулюючої функції постійного оцінювання.

Вибір форм, змісту і методів поточного і підсумкового контролю навчання здійснюється вчителями відповідно до дидактичної мети. Враховуючи особливості змісту та виду навчальної діяльності, передбаченої типовим навчальним планом «Інформатика (5 – 6 класи)», поточну та підсумкову перевірку можна проводити за такими основними формами: практичної, лабораторної чи проєктної роботи; створення нових комп'ютерних програм; письмової або усної відповідей, а також організації інтерактивних форм роботи.

Оцінювання має бути орієнтованим на очікувані результати навчання на відповідному етапі освітнього процесу та на ключові компетентності з наскрізними вміннями [2, с. 40].

Педагогічне оцінювання виконує функції самоідентифікації та мотивації. За своєю основною функцією педагогічне оцінювання є показником конкретних результатів і успішності навчальної діяльності. Правильно сплановане оцінювання на уроках інформатики у 5–6 класах безпосередньо впливає на навчальний процес. Надзвичайно важливо, щоб оцінна діяльність на уроках інформатики проводилась в інтересах соціально-психічного розвитку учня.

Педагогічне оцінювання має одне з фундаментальних значень в управлінні психічними процесами розвитку школярів, оскільки властива йому суб'єктивність є психологічно обґрунтованою та індивідуально орієнтованою. Проте не можна виключати використання психологічних та педагогічних тестів для корекції згаданих суб'єктивних оціночних тенденцій [3, с. 111].

Оскільки, з одного боку, відсутність оцінок або їх мала кількість призводить до деформації особистості та розриву стосунків між учнем і вчителем, а з іншого боку, надмірна кількість оцінок і систематичний зовнішній контроль перешкоджають розвитку самостійності, ініціативи, відповідальності та самоконтролю, викликають почуття незадоволення і обмежують потребу

особистості у вираженні та самореалізації. Оцінюючи успішність учнів, треба враховувати характеристику відповіді учня (точність, логічність, раціональність, достовірність); якість знань (повноту, глибину, гнучкість, систематичність, ґрунтовність); сформованість умінь і навичок з предмета; рівень володіння розумовими операціями (аналіз, синтез, оцінювання); креативність та незалежність від оціночних суджень.

Компетентнісна освіта фокусується на практичних досягненнях, особистому досвіді діяльності, формуванні ставлення, що веде до фундаментальних змін в освітній організації, метою якої є формування конкретних цінностей, а також знань і вмінь, необхідних у житті. Оцінка має ґрунтуватися на позитивному принципі, який в основному базується на рівні успішності учнів.

З огляду на те, що основний освітній результат – компетентність – є передусім складним особистісним утворенням, домінуючу роль у процесі контролю та оцінювання має відводитись учневі, який контролює власну навчальну успішність, оцінює свою успішність, а роль педагога зводиться до супроводу та підтримки дитини в здобутті освіти. Якість взаємодії у класі в такому освітньому середовищі визначається інтересом учня до навчання, самоконтролем і самооцінкою.

Тому знання вчителем педагогічних особливостей контролю за навчальною успішністю учнів, розуміння мети, функцій, видів, методів, форм, правил перевірки й оцінювання знань стає хорошою організацією та її впровадженням у практику роботи сучасної української школи.

Список використаних джерел

1. Досвід реформування української освіти: спроба наукової рефлексії. Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія : монографія /за ред. В. Кременя, Т. Левовицького. Київ : Едельвейс, 2013. С. 385–396. URL: <https://tinyurl.com/2p8sw52c> (дата звернення: 28.10.2023).
2. Жалдак М. І. Педагогічний потенціал інформатизації навчального процесу та проблеми його розкриття. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2019. № 2. С. 37–40.
3. Калаур С. М. Генезис оцінки та її роль в професійній діяльності вчителя. Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. праць / ред. кол. Т.І.Сущенко (відп. ред.) та ін. Київ-Запоріжжя. 2018. Вип. 25. С. 110–114.
4. Локшина О. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського союзу. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2018. № 2. С. 107–113.
5. Пустова Т. Модернізація педагогічного оцінювання. *Післядипломна освіта в Україні*. 2019. № 3. С. 29–31.